

Smart Built Environment svar på remiss av Promemorian Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4

Det strategiska innovationsprogrammet (SIP) Smart Built Environment lämnar härmed remissvar på promemorian Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4, Dnr Fi2020/00475/BB

Om Smart Built Environment

Smart Built Environment är ett strategiskt innovationsprogram för hur samhällsbyggnadssektorn kan bidra till Sveriges resa mot att bli ett globalt föregångsland som realiserar de nya möjligheter som digitaliseringen för med sig. Programmet stöttar sektorns gemensamma digitaliseringsarbete, genom forskning, utveckling och innovation. Programmet ska bidra till ett hållbart samhällsbyggande och maximal brukarnytta genom effektiv informationshantering och industriella processer med digitaliseringen som drivkraft. Programmet har cirka 85 organisationer som parter, och totalt över 200 organisationer inom näringsliv, akademi och offentliga aktörer som är engagerade i de närmare 100 projekt som pågår inom programmet.

Sammanfattning och slutsats

Smart Built Environment är positiv till förslag på lag om klimatdeklaration för byggnader. Införandet av en sådan lag bidrar troligen positivt till en hållbar utveckling av samhällsbyggandet samt till en ökad medvetenhet och kunskap om byggandets klimatpåverkan.

Utvecklingen inom EU med missionen Klimatneutrala städer 2030 samt färdplanarbetet i Sverige tyder också på att fortsatt utveckling av lagstiftning behöver gå relativt snabbt. **Med anledning av den snabba utvecklingen är det önskvärt med en tydligare målbeskrivning och tidsatt plan för den fortsatta utvecklingen av kravställandet och framtagande av stöd och vägledning för berörda aktörer.** I detta bör även ingå stöd för hur en klimatdeklaration ska kunna göras digitalt för att uppnå erforderlig kvalitet, och att Boverket stödjer hur detta kan baseras på Open BIM, samt hur anvisningar förhåller sig till de klassificeringssystem som tillämpas på marknaden idag, för till exempel byggdelar.

Smart Built Environment anser att införandet av krav på klimatdeklaration för byggnader kräver en betydande grad av digitalisering inom sektorn, för att det inte ska medföra en stor ökad administrativ arbetsinsats. Förslaget är ett sådant första steg men i vidare arbeten tydliggörs också behovet av identifikation av artiklar/produkter och tillhörande egenskaper kopplat till klimatpåverkan, och att denna information måste göras tillgänglig digitalt maskinläsbart. Detta innebär att informationen i den generiska klimatdatabas som Boverket får i uppdrag att utveckla ska vara i ett format som innebär att in respektive utdata är **digitalt läsbart** (Application Program Interface - API). Utöver generiska klimatdata kommer produktspecifika klimatdata att användas, då kravet är att klimtadeklarationen ska upprättas baserat på det färdiga resultatet (as built). Sådan produktspecifik miljöpåverkan kommer främst redovisas i form av Environmental Produkt Declaration (EPD) som ska kunna hanteras digitalt maskinläsbart. Det innebär att klimatdeklarationen och dess verifiering bör struktureras för behovet av identifikation av artiklar/produkter där EPD används istället för de generiska anvisade klimatdata från Boverkets databas.

Inom samhällsbyggnadssektorn pågår ett omfattande arbete med att tillgängliggöra data i format som följer internationella standarder, metoder för att successivt gå från generisk data till specifik under planering, projektering och byggande samt att utveckla beräkningsverktyg för digitala livscykelanalyser. Genom att ställa krav på att datan ska vara i ett digitalt läsbart format, och förbereda databasens struktur för detta, kan lagförslaget stödja denna utveckling för så väl Boverkets generiska LCA-databas som för marknadens EPD:er.

Detaljerade synpunkter på lagförslaget

- Det är viktigt att lagförslaget tar hänsyn till den utveckling av digitala arbetssätt och processer som nu sker i samhällsbyggnadssektorn och drar nytta av branschinitiativ och den utveckling som redan nu sker i sektorn gällande tillgängliggörandet av data, digitala klimatberäkningar samt även utveckling av gemensamt digitalt språk utifrån nationella och internationella standarder. Vi vill speciellt lyfta digitala bygglovsprocesser som ett viktigt område. Sektorn arbetar med detta bland annat inom det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment, inom utveckling av digitala byggvarudeklarationer och flera andra initiativ.
- Vi ser en risk med att undanta vissa delar av bygganden, till exempel installationer, och livscykeln där B- och C-skedet undantas. Ett förslag är att istället utgå från schabloner och scenarier. Då ges möjlighet för aktörer som ligger långt framme i arbetet med klimatkalkyler att successivt förbättra även inom dessa produktgrupper och delar av livscykeln. Det skulle också tydliggöra att dessa undantag görs till en början men kommer att byggas på i kommande utökning av kraven.
- Kvalitet i data och äganderätten till databasens data är viktigt. Lagen bör ange att Boverket ska ställa krav på kvalitetssäkrad data och att generiska LCA-data bara får bytas ut mot produktspecifika LCA-data som har en kvalitetsdokumentation, samt att Boverket stödjer de initiativ som drivs av marknaden i denna riktning

- Branschen har historiskt sett inte använt något standardiserat sätt att identifiera produkter i befintliga dokumentationssystem för byggnader. Idag pågår arbete för att gemensamt inom sektorn utveckla produkt och artikelidentitet. Eftersom lagstiftaren inte kan fastslå hur artikelidentiteten skulle utformas, så är det önskvärt att Boverket stödjer maknadens initiativ som nu pågår med målet att ta fram sådan branschöverenskommelser och att klimatdeklarationen förbereds för artikelnummer.

Lagförslagets huvudsakliga syfte att öka kunskapen om klimatdeklarationer är viktigt. För att öka medvetandegraden är det önskvärt att förslaget är tydliggör vikten av att genomföra klimatklakylar i ett tidigt skede, om möjligt baserat på de handlingar som ligger till grund för bygglovet. Denna beräkning kan sedan ligga till grund för såväl medvetna val för att minska klimatpåverkan, som för den slutliga klimatdeklarationen som visar vilka resultat som uppnåtts. Detta är också ett bra sätt att förbereda för en kommande skärpning av lagstiftningen för att uppnå de effekter i minskad klimatpåverkan som är nödvändiga för en hållbar utveckling.

Kristina Gabrieli, Programchef Smart Built Environment

Kristina Gabrieli, telefon 070-259 56 57

E-post: kristina.gabrieli@iqs.se